

Arkiivaáššenr. 26/1058

Ášši

Gos

Goas

	Sámediggeráđđi – dievasčoahkkináššit	-
003/26	Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegoddi	24.02.2026-27.02.2026
011/26	Sámedikki dievasčoahkkin	10.03.2026-13.03.2026

Áššeovddideapmi

Árvoštallan

Sámediggeráđi mearrádusárvalus

Sámediggi nammada fágalávdegotti Sámedikki válgaortnega dárkkisteami várás. Lávdegoddi galgá ollislaččat ja iešheanaláččat guorahallat Sámedikki válgaortnega, dainna áigumušain ahte árvoštallat sihkkarastá go dálá ortnet duohta demokrátalaš ovddasteami, geográfalaš dássálasvuođa ja legitimatehta olles sámi servodagas. Lávdegoddi galgá earenoamážit árvoštallat váikkuha go válgaortnega ovdáneapmi dasa ahte muhtun sámi guovllut ja giellajoavkkut vuoitáhallet struktuvrralaččat, ja makkár demokrátalaš váikkuhusat das leat.

Mandáhtta

Lávdegoddi galgá, ulbmila rámma siskkobealde, ollislaččat ja iešheanaláččat guorahallat Sámedikki válgaortnega, dainna vuolggasajiin ahte Sámediggi lea álbmotválljejuvvon orgána sápmelaččaide álgoálbmogin. Lávdegotti bargu

galgá buvttelit čohkkejuvvon ja struktuvrralaš máhttovuodu das mot dálá váлгаortnet doaimá ovddasteami, geográfalaš dássálasvuoda, gielalaš máŋggabealatvuoda ja vásihuvvon demokrátalaš vuoiggalašvuoda várás sámi servodagas.

Fágalávdegoddi galgá earenoamážit árvvoštallat dálá ortnega čuovvovaš čuoggáid:

- Sámi hálddašanguovlluid ja guovlluid, gos lea lulli-, julev-, bihtán-, ubmi-, ja nuortasámi álbmot, ovddasteami Sámedikkis
- Mandáhttajugadeami ovdáneapmi áiggiid čađa
- Riska ahte árbevirolaš sámi guovlluid ovddasteapmi unnu bistevaččat
- Leago ortnegis govttolaš dássedeaddu gaskal geográfalaš gullevašvuoda ja gielalaš máŋggabealatvuoda
- Lulli-Norgga ja stuorát gávpogiid jienastuslogu nanu lassáneami váikkuhusat, ja mot dat ovdáneapmi váikkuha mandáhttajugadeapmái.
- Dagaha go dálá ortnet ahte politihkalaš ovddasteapmi systemáhtalaččat rievdá.
- Gaskavuoha gaskal jienaid logu ja duohta ovddasteami, dás maiddái «láhppojit» go jienat almmá ovddasteami haga Sámedikkis.
- Vásihit go olbmot demokrátalaš vuoiggalašvuoda ja luohhtevašvuoda Sámediggái ovddasteaddji orgánan.
- Hehttejit go jienastuslogu láchkamuddemat nuorra válljeiddjiid rekruterema.

Fágalávdegoddi sáhtá árvvoštallat molssaevttolaš váлгаortnegiid dahje muddemiid, nugo:

- Rievdadit válgabiriid ja daid logu
- Mandáhttajugadeami ja mandáhttalogu
- Doaimbajut mat galget unnidit váilevaš ovddasteami, nugo ovdamearkka dihte dássenmandáhtat ja mandáhttarádjji.
- Lotnolasmodeallat mat vuhtiiváldet sihke geográfalaš ja demográfalaš ovddasteami.
- Árvvoštallat ráji ahte galget leat 30 jienasteaddji jus galgá sáhttit doallat válgadikki, vuhtiiváldin dihte čiegus válggaid ja válgaoassálastima.
- Muddet orrunreassa gáibádusa vai sihkarastá sápmelaččaid, geat eai oro Norggas, válljeahttivuoda ja oassálastima
- Evttohusaid mat bohte ovddit sámediggeáigodaga, dás maiddái evttohus mii lea namuhuvvon dievasčoahkkínáššis 60/24 Sámedikki čilgehus válggaid ja váлгаčađaheami birra.

Fágalávdegoddi sáhtá maid ieš válljet árvvoštallat osiid váлгаortnegis mii sin mielas orru mearkkašahti.

Lávdegoddi ii galgga árvvoštallat eará beliid Sámedikki doaimmas go dat mat njuolggut gusket váлгаortnegii, iige meannudit ovttaskasáššiid dahje ovttaskas válgabohtosiid.

Raporta

Lávdegoddi galgá gárvet raportta ovdal:

Borgemánu 1.b. 2027

Raporttas galget leat čuovvovaš bealit:

- Čoahkkáigeassit dálá ortnega ja čájehit dálá hástalusaid guovddášáššiid
- evttohit ja ákkastallat rievadanevttohusaid
- Čalmmustahttit lávdegotti evttohusa demokrátalaš váikkuhusaid

Raporta galgá hábmet vuodu viidasit politihkalaš meannudeapmái.

Lávdegotti čoakkádus

Válgaortnelávdegoddi lea fágálávdegoddi, man miellahtuin lea nanu fágalaš duogáš ja gelbbolašvuohta. Lávdegottis galget leat čuovvovaš vihtta lahtu:

- Lávdegotti jodiheaddji: Postdoavttir Ragnhild Elisabeth Nilsson, Bergen Universitehta
- Dutkánprofessor Mikkel Berg-Nordli, Oslo Metropolitan University
- Várrerektor Jonas Stein, Norgga Árktalaš Universitehta
- Jurista Line Aimee Kalak, Sámi allaskuvla
- Seniorráðdeaddi Lars Magne Andreassen, Árran julevsáme guovdásj

Dievasčoahkkinjodihangoddái addo fápmudus mearridit doaibmamávssu lávdegoddái ásahuvvon bargovugiid ja almmolaš lávdegottiid máksomeriid mielde.

Dievasčoahkkinjodihangoddái addo fápmudus čadahit dievasmahtti válggaid ja buhttenválggaid dárbbu mielde.

Čállingoddi ja organiseren

Lávdegotti čállingoddi biddjo Sámedikki hálddahussii ja organiserjuvvo dievasčoahkkinjodihangotti vuollái. Čállingoddi galgá veahkehit lávdegotti fágalaš, hálddahušlaš ja proseassalaš bargguiguin, dasa gusket maid čoahkkingohččumat, áššeráhkkaneamit, dokumeantagiedahallamat ja raporteremat.

Sámediggi fápmuda dievasčoahkkinjodihangotti doaibmat lávdegotti barggu proseassaeaiiggádin, dasa guoská maid ovddasvástádus organiseret, čuovvolit ja sihkkarastit mandáhta čađaheami. Fápmudeapmi dahkko Sámedikki čoahkkinortnega § 9 bustávva h vuodul, man bokte dievasčoahkkinjodihangottis lea ovddasvástádus čadahit bargguid maid dievasčoahkkin lea addán sidjiide.

Sámediggi bivdá dievasčoahkkinjodihangotti fuolahit ahte sámediggejoavkkut ožžot buori vejolašvuođa buktit mearkkašumiid fágálávdegotti bargui, dan bokte ahte dollet unnimusat ovta joavkojodiheddiidčoahkkima mas fágajoavku searvá.

Bajásšaddan- fuolahus- ja oahppolávdegoddi_003/26

BFOL - mearrádus:

Álggahus:

Sámedikki bajásšaddan-, fuolahus ja oahppolávdegoddi lea meannudan ášši PS 003/26: Válgaortnega reviderema fágálávdegoddi

Evttohusat:

Evttohus 1

Evttohus ovddiduvvon Norgga Sámiid Riikkasearvi, Nordkalottfolket ja Sámeálbmot bellodat Marit Mikkelsdatter Kemi bokte. Norgga Sámiid Riikkasearvi lávdegotteáirasat Aili Kirste Strømeng Arntzen, Elle Rávdná Näkkäljärvi, Mathias Eilert Olsen, Sámeálbmot bellodat áirras Jørn Are Gaski, Nordkalottfolket lávdegotteáirasat Ulf Tore Johansen, Knut Wingstad, Roger Iversen, Anita Helene Gohli ja Elin Hesjevik, dorjot.

Rievdada kapihttala mandáhta birra dása:

Lávdegoddi galgá, ulbmila rámmaid siskkobealde, ollislaččat ja sorjjasmeahttumat guorahallat Sámedikki válgaortnega, dan vuodul ahte Sámediggi lea álbmotválljen orgána sápmelaččaid várás álgoálbmogin. Lávdegotti bargu galgá addit ollislaš ja strukturerejuvvon máhtovuodu das, movt dálá válgaortnet doaibma ovddasteami, geográfalaš dássetvuoda, gielalaš mánggabealálašvuoda ja vásihuvvon demokrátalaš rievttalašvuoda dáfus sámi servodagas.

Fágalávdegoddi galgá árvvoštallat erenoamážit dálá ortnega ja molssaevttolaš válgaortnegiid dán čuoggáin:

- Sámi hálddašanguovlluid ja guovlluid, gos leat lulli-, julev- bihtán-, ubmi- ja nuortalašsámi álbmogat, ovddastus Sámedikkis, dán oktavuodas mandáhtajuohku áiggi badjel
  - Mandáhtajuogu ovdáneapmi áiggi mielde, ja váikkuhus das go Lulli-Norgga válgabiirres ja stuorit gávpogiin lea jienastuslohku hirbmadit lassánan
  - Riska bistevaččat massit árbevirolaš sámi guovlluid ovddastusa
  - Leago ortnegis muttágis dásseaddu geográfalaš gullelašvuoda ja gielalaš mánggabealatvuoda dáfus, dás maiddáai ahte váikkuhago ortnet politihkalaš ovddastusa systemáhtalaš duvdimii
  - Movt demokrátalaš rievttalašvuoha ja luohtámuš Sámediggái ovddasteaddji orgánan vásihuvvo
  - Hehttejitgo láhkamuddemat jienastuslogu dáfus nuorra jienasteddjiid rekruttema
  - Válgabiirriid ja válgabiirriid loguid rievdadeapmi
  - Mandáhtajuohku ja mandáhtaid logut
  - Doaimmat mat unnidit váilevaš ovddasteami, nugo omd. dássemandáhtta ja vuolimusrádjji
  - Árvvoštallat ráji mas galget 30 jienastuslohkui čálihuvvon olbmo vai sáhtta doallat válgadiikki čieguš válggaid ja válgaoassálastima dáfus
  - Orrunadreassa gáibádusaid mudden vai sihkkarastá sámiide geat ássat olggobealde Norgga vejolašvuoda jienastit ja oassálastit
-
- Evttohusat mat ovddiduvvojedje ovddit sámediggeáigodagas, dán oktavuodas evttohusat mat leat namuhuvvon dievasčoahkkináššis 60/24 Sámedikkeráde tjielggidus válgga ja válggatjadádime birra.

Fágalávdegoddi sáhtta maid ieš váldit ovdan áššiid válgaortnega birra jus dat lea relevánta.

Lávdegoddi ii galgga árvvoštallat eará osiid Sámedikki doaimmas go dat mat leat válgaortnegii njuolgut relevánttat, iige galgga meannudit ovttaskas áššiid dahje dihto válgabohtosiid.

Lávdegotti ráva

Lávdegottis eai leat eanet mearkkašumit dahje evttohusat ja rávve Sámedikki mearridit čuovvovaččat: Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi árvalusa.

Sámedikki dievasčoahkkin - 011/26

Ášši meannudeapmi álggahuvvui 12.03.26 dii. 11.22.

Jienasteapmi

39 áirasis ledje 37 čoahkis. Dán áššis jienastuvvui čuovvovaš vuogi miel

- Evttohus 1 mearriduvvui ovttajienalaččat
- Bajásšaddan-, fuolahus ja oahppolávdegotti ráva mearriduvvui ovttajienalaččat

Beavdegirjelasáhusat

Dán áššis ii ovddiduvvon beavdegirjelasáhus.

Sáhkavuorrolistu ja replihkat

	Sáhkavuorru	Replihkka
1	Marit Mikkelsdatter Kemi, áššjođiheadji	
2	Anne Henriette Nilut	
3	Vibeke Larsen	
4	Tom Sottinen	Anne Henriette Nilut
5	Arild Pettersen Inga	Anne Henriette Nilut
6	Silje Karine Muotka	
7	Elle Márget Nystad	
8	Jørn Are Gaski	
9	Sandra Márjá West	
10	Marit Mikkelsdatter Kemi, áššjođiheadji	
11	Anne Henriette Nilut, čoahkkinortnegii	

DC - mearráduš:

Sámediggi doarju muđui sámediggeráđi árvalusa.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 12.03.26 dii. 12.01.